

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över betänkandet Läs mig! Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer (SOU 2017:21)**

(S2017/02040/FST)

Riksdagens ombudsmän, JO, bereddes den 30 mars 2017 tillfälle att yttra sig över promemorian Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre (Ds 2017:12). I promemorian föreslås bl.a. att en socialnämnd ska få erbjuda vissa insatser till äldre personer, t.ex. hemtjänst, utan föregående behovsprövning. Jag har i ett yttrande denna dag lämnat vissa synpunkter på förslagen i promemorian.

JO har även beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet Läs mig! Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer. Jag begränsar mig till att lämna följande synpunkter på det förslaget.

Utredningen föreslår att en socialnämnd, för personer som har fyllt 80 år, ska få tillämpa en förenklad biståndsprövning i fråga om vissa hemtjänstinsatser och vissa trygghetslarm. Biståndsprövningen ska få göras med antagande om att dessa personer har visst behov av insatser om inte något talar emot det. Förslaget innebär alltså en presumtion för att personer i en viss ålder har behov av vissa insatser. Den förenklade biståndsprövningen medför att socialnämnden endast ska behöva göra en förenklad utredning.

Jag kan konstatera att det i promemorian och betänkandet har lämnats olika förslag på hur utredningsförfarandet och beslutsfattandet kan förenklas när äldre personer ansöker om hjälp i hemmet. I promemorian föreslås att vissa insatser ska få erbjudas utan behovsprövning, medan det i betänkandet i stället föreslås en presumtionsregel och ett förenklat utredningsförfarande. Enligt min uppfattning är det inte möjligt att förena de två olika förslagen med varandra utan de måste ses som alternativa. Efter att ha tagit del av båda förslagen anser jag att det finns fördelar med förslaget i promemorian jämfört med det förslag som presenteras i betänkandet. Enligt min mening är den bestämmelse som föreslås i betänkandet svår att förstå. Jag är också tveksam till om den bestämmelsen kommer att få någon större effekt då det redan i dag finns möjligheter att anpassa den utredning som ska göras efter ärendets karaktär och svårighetsgrad. Vidare konstaterar jag att den föreslagna bestämmelsens första stycke reglerar rätten till bistånd, medan andra

stycket reglerar utredningsförfarandet. Rätten till bistånd regleras i 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Bestämmelser kring ett ärendes handläggning finns däremot i 11 kap. SoL. Om lagstiftaren väljer att gå vidare med förslaget anser jag att det bör övervägas om inte den föreslagna bestämmelsen bör delas upp för att bättre följa socialtjänstlagens systematik.

Stefan Holgersson

Sophia Häggmark Elmér
föredragande